

به زمین بازگردید که وقت تنگ است

محسن صالحی‌خواه

گزارشگر هم‌میهن

قبل از این که به‌ موضوع بپردازیم، لازم است این چند خط از صحبت‌های یکی از اساتید دانشگاه تهران را مرور کنیم. سیدحمزه صفوی، در برنامه اینترنتی آزادبه گفته‌های فردی در یک جلسه‌بسته با وزیر امور خارجه اشاره کرد که تصویری جامع از یک چارچوب فکری موثر در سیاست خارجی است. او گفت: «در دولت قبلی، رئیس گروه مشاورین وزیر محترم امور خارجه در حضور وزیر بحثی را مطرح کردند. گفتند ما در وضعیتی هستیم که در نظام بین‌الملل پنج قدرت وجود دارد؛ آمریکا، روسیه، چین، اتحادیه اروپا و ایران. تا به حال ندیده بودم که کسی بگوید ما قدرت بین‌المللی هستیم. ما قدرت منطقه‌ای می‌توانیم باشیم‌و هستیم. ما قدرت بین‌المللی ادعا می‌جیبی است.»

صفوی ادامه داد: «اینجا شگفتی ما به پایان نرسید. ایشان در ادامه فرمودند اتحادیه اروپا که پیر شده و در حال نابودی است. آمریکا در حال فروپاشی است. روسیه در حمله به اوکراین نابود شده، چین هم با مشکلات جدی مواجه است. بنابراین، ابرقدرتی در جهان جز ما باقی نمانده است.» او همچنین تاکید کرد که «این ذهنیت از قدرت که تطبیق با واقعیت نداشته باشد، در ارکان تصمیم‌گیری در ایران وجود داشته و ضعف‌های خود را در زمان چالش‌ها نشان می‌دهد.»

این‌ باور به صورت جدی و متواتر از تربیون‌های رسمی و نیمه‌رسمی به سمت جامعه پیمایش می‌شود. محدود به دولت سیزدهم هم نیست. امری ریشه‌دار است. مهم نیست که در جامعه خریداری ندارد و پذیرندگان آن محدود هستند؛ مهم این است که چنین نگاهی وارد حوزه اجرایی‌شود و تأثیراتی مخرب از خود به جا می‌گذارد. مهم‌ترین مشکل این باور در آن است که پای‌باور ماندنش به هیچ وجه روی زمین نیست. تمام آنچه درباره اتحادیه اروپا، چین، روسیه و آمریکا مطرح کردند را صحیح فرض کنیم، ایران در چه وضعیتی است؟ ایران کشوری توانمند است که ظرفیت و امکاناتی برای بازنگری دارد. موقعیتی ژئوپلیتیک دارد که این توانمندی منطقه‌ای تأثیرگذار باشد. حمله اسرائیل به ایران و البته اظهارنظرهای و تا جایی‌که می‌توان آن را یک قدرت بین‌المللی نامید، سال‌ها فاصله وجود دارد. ایران نفوذ سیاسی، جایگاه اقتصادی، توان

محسن صالحی‌خواه

گزارشگر هم‌میهن

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

نظامی، وسعت‌سرزمینی و جمعیت قابل توجهی ندارد. به‌خصوص در حوزه اقتصادی به خاطر دست و پنجه نرم کردن با تحریم‌ها، توانش به شدت تحلیل رفته است. وقتی در چنین شرایطی، برخی تصور کنند ایران جایگاهی بسیار بالا و راهبردی در معادلات جهان دارد، نادرست است. ایران بسیار مهم است اما نه به آن اندازه‌ای که این جریان دوست دارند با تصور می‌کنند، نه بازیگر منفرد نظام بین‌الملل است که بتواند یک‌تنه دنبال حقوق خود برود- مانند موضوع هسته‌ای- و نه دیگر بازیگران نشسته‌اند که نفوذ خود را از طریق گروه‌های مقاومت تا ساحل مدیترانه افزایش دهد. جهان کنش و واکنش، منافع و واقعیت‌هاست. اما باورمندان به این دست‌تئوری‌ها، با امکانات و ظرفیت‌ها کاری ندارند. آرزوها را مساوی تمام مؤلفه‌های ریشه‌دار در واقعیت می‌دانند. با همین زمینه فکری است که کیهان چند وقت یک بار پیشنهاد می‌دهد تنگه هرمز را ببندیم. همین امروز تنگه هرمز را ببندیم، اولین کشوری که از آن ضرر می‌کند چین است و آن که سود می‌برد، روس‌ها هستند. چین بزرگ‌ترین خریدار نفت جهان است و روسیه دومین وبه روایتی سومین صادرکننده آن. نفت روسیه از تنگه هرمز می‌گذرد؟ خبر اما نفت ایران تنها از این مسیر می‌گذرد. صادرات نفت کشورهای منطقه از این تنگه انجام‌می‌شود و بحرانی جدید در خاورمیانه به وجود خواهد آمد.

باقی ماندن در NPT و فعالیت تحت نظر آژانس، تأسیسات هسته‌ای ایران را حفظ نکرد. به همین دلیل عده‌ای در داخل کشور بر طبل خروج از آن می‌کوبند. وقتی NPT به کار ایران نیامد و جلوی جنگ را نگرفت، خروج از آن قطعاً بحرانی بزرگ‌تر را رقم می‌زند. نمی‌توانیم خودمعرف در آغوش بحران برویم و کشور را درگیر کنیم. گاهی به این فکر می‌کنیم که شاید بد نباشد این اقدامات انجام شود تا به چشم ببینیم پس از آن فقط بحران است و هیچ چیز دیگری وجود ندارد. از این دست‌تئوری پردازی‌ها در ایران زیاد است که تنها به مناظره‌ها، مقالات و مصاحبه‌ها محدود نمی‌ماند. ارائه می‌شود اما دافعه‌ای شدید دارد. چون با برداشت جامعه از شرایط و آنچه پیش چشم خودمی‌بینند، بسیار متفاوت است. در نهایت ترشان این است که منتظر بمانیم یا مسیری نادرست را ادامه دهیم که یک روز آمریکا فروپاشد، اتحادیه اروپا از بین برود، چین منزوی شود، روسیه خود را در جنگ با غرب نابود کند تا ما ابرقدرت جهان بشویم؟ تا وقتی این اتفاقات رخ دهد، از ایران چه باقی می‌ماند؟ می‌گویند «اگر بشود، چه می‌شود» اما متوجه نیستند که چه هزینه‌هایی پای این «اگر» داده ایم‌و همچنان می‌دهیم.

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

محسن صالحی‌خواه

هشدار و خوش‌بینی

امیدواری رافائل گروسی به توافق با تهران و یادآوری محدودیت زمان

آژانس» در برابر حملات صورت گرفته به تأسیسات هسته‌ای ایران مدعی شد: «تصمیمات داخلی کشورها به خودشان مربوط است. من به عنوان مدیرکل آژانس فقط باید قوانین بین‌المللی را مطرح کنم. ما به دیپلماسی و اقدامات فنی باور داریم. این پیام را همواره اعلام کرده‌ام. باور دارم که در صورت موفقیت آژانس و از سر گرفته شدن بازرسی‌ها در ایران، تهدیدات نظامی کاهش پیدا خواهد کرد.» گروسی در پاسخ به سوالی درباره «چالش کنونی» در مذاکرات جاری بین ایران و آژانس و چگونگی بازرسی آژانس از تأسیسات بمباران شده ایران، مدعی شد: «یکی از چالش‌های کنونی در مذاکرات جاری با ایران، نحوه دسترسی آژانس به تأسیساتی است که شاید به‌طور کامل از محدود نابود شده‌اند. ممکن است نحوه دسترسی فیزیکی دشوار باشد و باید درباره این مسائل با ایران صحبت کنیم. ایرانیان به‌ما می‌گویند که باید اقداماتی انجام شود و این موضوعات جزئیات بسیاری دارد. مشکلات بسیاری وجود دارد، اما یکی از چالش‌های اصلی، نحوه دسترسی به این تأسیسات و البته ساختار داخلی جدید ایران است که نمی‌توانم از آن خرده بگیرم، کشورها حق دارند تا زمانی که از قوانین بین‌المللی پیروی می‌کنند، روند داخلی خود را آن‌گونه که تشخیص می‌دهند تغییر دهند و اکنون شرایط داخلی ایران به گونه‌ای تغییر کرده که هر تصمیم نیازمند ورود مقامات ارشد سیاسی است. اکنون چالشی سیاسی نیز شکل گرفته است. اما به توافقی نزدیک شده‌ایم‌و امیدوارم آن حاصل شود.»

امیدوارم ایران از NPT خارج نشود

گروسی در پاسخ به سوالی درباره نحوه بازرسی آژانس از تأسیسات هسته‌ای ایران در صورت حاصل شدن یک توافق تازه گفت: «ایران عضو پیمان عدم اشاعه تسلیحات هسته‌ای است، تهران در حال پیروی از نظارت‌های فرآپادمانی نیست. اما باید اذعان کنیم که تنها تعهدات کنونی ایران، پیروی از پادمان‌های ان‌پی‌تی است و بازرسی‌های آژانس بر همان اساس انجام خواهد شد.»

او در پاسخ به سوالی درباره احتمال خروج ایران از ان‌پی‌تی در پی رفتارها و اقدامات آژانس و اینکه‌شاید«با توجه به عدم تضمین امنیت تأسیسات هسته‌ای از سوی آژانس و ان‌پی‌تی، دیگر کشورها نیز از این پیمان خارج شوند» ادعا کرد: «کشورها باید عضو این پیمان باشند. حتی کشورهایی که عضو این پیمان نیستند، باید به آن بپیوندند، زیرا این پیمان مزایای بسیاری دارد. موضع رسمی ایران این است که این کشور در ان‌پی‌تی باقی خواهد ماند. هر چند صداهای داخلی مختلفی وجود دارد. امیدوارم ایران عضو ان‌پی‌تی باقی بماند.»

مدیرکل آژانس ادامه داد: «خوش‌بین هستم که به توافقی با ایران برای ازسرگیری همکاری و بازگشت بازرسان نزدیک شده‌ایم. ما تنها چند روز و شاید چند ساعت سرنوشت‌ساز تا رسیدن به نتیجه‌ای احتمالی فاصله داریم. موفق شدم گفت‌وگو با وزیر خارجه ایران را از سر بگیرم. پیشرفت واقعی وجود دارد اما نمی‌توانم بگویم به هدف نهایی رسیده‌ایم؛ ما در حال نزدیک شدن هستیم‌و امیدوارم دشواری تازه‌ای پدیدار نشود. وجود دشواری‌ها در هر مذاکره‌ای طبیعی است و امیدوارم بتوانیم به نتیجه‌ای خوب دست پیدا کنیم.» مدیرکل آژانس در پایان این نشست خبری در پاسخ به سوالی درباره تصمیم آژانس برای بازرسی از سایت اصفهان و همزمانی این تصمیم با حملات رژیم صهیونیستی به ایران و «اطلاعات آژانس از دیگر سایت‌های غنی‌سازی اورانیوم در ایران» ادعا کرد: «این واقعیت که نمی‌توانیم در ایران بازرسی انجام دهیم، باعث می‌شود تا نتوانم پاسخ سوال شما را بدهم. ایران دقیقاً پیش از حملات اسرائیل سایت غنی‌سازی جدید خود را اعلام کرد. بازرسی‌ها قرار بود انجام شود و ایران با آن موافقت کرده بود، اما تحولات رخ داده مانع آن شد. به باور من، در صورت بازگشت شرایط به شرایط عادی، بازرسی از این تأسیسات انجام خواهد شد. ما هیچ اطلاعات موثقی درباره احتمال غنی‌سازی در سایت‌های مختلف در ایران نداریم.»

شرایط پیچیده با مکانیسم ماشه

موضوع همکاری ایران و آژانس در جریان اقدامات برای جلوگیری از بازگشت قطعه‌نامه‌های تحریمی شورای امنیت، یک الزام است. اروپایی‌ها در رایزنی‌ها و اظهارنظرهایاشان همان مواضع پیشین خود را به صورت یکپارچه تکرار می‌کنند. آن‌ها با عبور از تمام مسائلی که از زمان خروج ترامپ از برجام پیش آمد و وعده‌هایی که محقق نشدند، و همچنین بدون توجه به جنگی که اخیراً ایران پشت سر گذاشت، سه شرط گذاشتند که اسنپ‌ک فعال نشود. شروطی که پس از فعال‌سازی آن نیز گفته می‌شود همچنان کارساز است اما از یک سو مشخص نیست ایران دقیقاً چه موضعی درباره آن‌ها دارد و از سوی دیگر، موضع طرف دیگر هم مشخص نیست. این سه شرط عبارتند از: بازگرداندن دسترسی بازرسان آژانس بین‌المللی انرژی اتمی، رفع نگرانی‌ها در مورد ذخایر اورانیوم غنی‌شده و مذاکره مستقیم با آمریکا. دو شرط اول در گرو همکاری با آژانس است و مشخص نیست که پس از جنگ ۱۲ روزه، آمریکایی‌ها تمایلی به مذاکره با ایران بر سر موضوع هسته‌ای دارند یا نه. از سوی ایران نیز به صورت رسمی گفته می‌شود که هر وقت آمریکا آمادگی مذاکره عادلانه و با احترام داشته باشد مذاکره را آغاز می‌کنیم. در حالی که سازمان انرژی اتمی و وزارت امور خارجه تلاش می‌کنند زیر نظر شعام و با توجه به قانون تعلیق همکاری، به مدالیته‌ای برای ارتباط با آژانس در شرایط فعلی دست پیدا کنند، یک جریان از درون کشور و مجلس موضوع خروج از ان‌پی‌تی را تئوریزه می‌کند.

سه دور مذاکره ایران و آژانس

تا کنون سه جلسه مذاکره میان ایران و آژانس برای دستیابی به مدالیته جدید ارتباط با این نهاد بین‌المللی برگزار شد. آخرین دور مربوط به جمعه و شنبه گذشته بود. روز گذشته، اسماعیل بقایی، سخنگوی وزارت امور خارجه خبر داد که پس از پایان دور سوم مذاکرات، نتایج در تهران در حال بررسی و جمع‌بندی نهایی است. او همچنین درباره گزارش جدید آژانس نیز اظهار داشت: «گزارش آژانس را بررسی کردیم و مواضع خود را در قالب یک یادداشت به آژانس و کشورهای عضو شورای حکام منعکس خواهیم کرد. این البته یک رویه متعارف است. ما

گروه خبر: همزمان با آغاز نشست فصلی شورای حکام آژانس بین‌المللی انرژی اتمی، مدیرکل این نهاد در یک نشست خبری شرکت کرد و پرونده ایران محور اصلی صحبت‌های او بود. **رافائل گروسی، مدیرکل آژانس بین‌المللی انرژی اتمی** در این نشست راجع به احتمال حصول توافق میان تهران و دیده‌بان هسته‌ای سازمان ملل ابراز امیدواری کرد. اما همچنین هشدار داد که زمان زیادی وجود ندارد. اخیراً گزارش محرمانه آژانس از طریق رسانه‌ها منتشر شد که نشان می‌داد در گزارش جدید، تمرکز بر روی مواد هسته‌ای ایران و عدم نظارت بر آن‌ها قرار داده شده است. بازی رسانه‌ای و هشدارهای رافائل گروسی، مدیرکل آژانس خطاب به ایران در حالی جریان دارد که ۱۱ روز از مهلت ۳۰ روزه پس از فعال‌سازی مکانیسم ماشه می‌گذرد و شرایط پیچیده‌ای در ایران جاری است. عصر دیروز، خبری از سوی رسانه «**ایران نواس**» مبنی بر دیدار **عباس عراقچی، وزیر امور خارجه** با رافائل گروسی در قاهره، در جریان سفر منطقه‌ای وزیر خارجه به تونس منتشر و هدف آن نیز نهایی کردن توافق ایران و آژانس اعلام شد. **لارنس نورمن، خبرنگار وال استریت ژورنال** نیز با بازنشر این خبر، گفت احتمالاً این دیدار امروز سفسشبه انجام‌می‌شود.

در مسیر صحنیجی هشتم

نشست فصلی شورای حکام آژانس ظهر روز دوشنبه در وین کار خود را آغاز و رافائل گروسی پیش از آغاز آن در نشستی خبری شرکت کرد. او درباره موضوع سفر به ایران گفت: «امیدوارم به‌عنوان بخشی از برنامه عادی‌سازی روابط، به ایران سفر کنم. در سطوح مختلف در حال مذاکره با ایران هستیم و نشست‌های فنی با مقامات این کشور برگزار کرده‌ایم. من به صورت تلفنی با وزیر خارجه، عراقچی هم صحبت کرده‌ام. در حال حرکت به سوی جهت صحنیجی هشتمیم.» مدیرکل آژانس در پاسخ به سوالی راجع به عواقب شکست احتمالی مذاکرات ایران و آژانس در موضوع از سرگرفته شدن بازرسی‌ها گفت: «بازرسی‌های آژانس با پذیرفته شدن پیمان عدم اشاعه تسلیحات هسته‌ای با همان ان‌پی‌تی، الزامی است و ایران از لحاظ حقوقی موظف است این اقدام را انجام دهد. زمانی که تغییرات مهمی برای ذخایر هسته‌ای کشوری رخ می‌دهد، این کشور باید اقدامات مشخصی را اتخاذ کند. محدوده زمانی عادی برای این اقدامات تعریف شده است. همواره گفته‌ام که در مذاکراتمان با ایران در تلاشیم از عقل سلیم پیروی کرده و آن را تبلیغ کنیم.» او در پاسخ خود اشاره‌ها را به علت تیره شدن مجدد روابط ایران و آژانس نداشت.

بازرسی‌ها باید از سر گرفته شود

رافائل گروسی ادامه داد: «زمانی تغییرات مهمی برای ذخایر هسته‌ای کشوری رخ می‌دهد، این کشور باید اقدامات مشخصی را اتخاذ کند. محدوده زمانی عادی برای این اقدامات تعریف شده است. همواره گفته‌ام که در مذاکراتمان با ایران در تلاشیم از عقل سلیم پیروی کرده و آن را تبلیغ کنیم.» گروسی در پاسخ به سوالی درباره تأثیرات احتمالی از سر گرفته شدن با